

HARGITAI GYULA

Fehér lobogás

HARGITAI-HAITSCH GYULA

Fehér lobogás

ÚJPEST, 2008.
BIRÓ Family

HARGITAI-HAITSCH GYULA
Fehér lobogás

ARGENTINA-
Földrajz

ISBN 978-963-7365-51-5

Kiadó és nyomda:
BIRÓ family Nyomda és Könyvkiadó
1046 Budapest, Nádor u. 26.
Felelős vezető:
Biró Krisztián

Tartalom

Ki Küldött?-----	4	
<i>Kérdező</i>		
Kérdező-----	6	
Nagyapám meséli-----	7	
Emlékek apámról 1-2-----	8	
A tükörpalást-----	9	
Anyámra gondolok 1-4-----	10	
Antiikarosz-----	12	
Mi gyönyörű hitünk-----	13	
Arcomon-----	14	
Két ragyogás-----	15	
A hamis lelkiismeret-----	16	
Fehér lobogás-----	17	
Nem hallottam-----	18	
Férfiak éneke-----	19	
Lelkemben sas ragyog-----	20	
Újjászületés-----	21	
A lantos egér 1-2-----	22	
<i>Hét tétel az álomról 1-7</i>		23
<i>Körforgásban 1-17</i>		26
<i>Felejtve titkokat</i>		
Monológ-----	35	
Hegyi séta-----	36	
Húsvét-----	37	
Szívem 1-2-----	38	
Árnyak vonalai-----	39	
Délután-----	40	
Mi, emberek-----	41	
Kis kopott öregasszony-----	42	
Feledés-----	43	
Öregember monológja-----	44	

Fáradt kezéből ...	45
Meghalt egy ember ...	46
Hová lettek ...	47
Az öregek hajnala	48

Bennetek bíztam

Bosch szárnyas oltára	50
Hölderlin	51
Csontváry	52
Bartók	53
József Attilához	54
Nagy László 1-2	55

Requiem 1-17 56

Hegyi beszéd	63
Utószó	64

Kiküldött?

Harapni férges ördögi rosszba,
bogáncsot lopni gyáva gonoszba
ki küldött engem?
Őrült szívem, agyam ellensége.
Dobjatok Isten vén szekérére,
bujdossak a mennyben!

Kérdező

Kérdező

Ki bűvöli sárga mézzé
a rideg sarat,
titkok villogó fűrészévé
a napsugarat,

az izmok kapzsi fényét
jóssággá ki bűvöli, ha
kenyérért könyörög a részvét,
magzatért a meddő anya,

ki bűvöli védtelen agyunk
adományát, a gondolatot
emberivé, mégis igazzá,
hitet vajúdó tiszta lázzá?

Ki bűvöli a madárlázat
tenni akaró istenlázzá,
s a csipogó kételkedést
a remény félszeg madarává.

ki bűvöli a mondatok
mélyén kuporgó fagyot
fehéren izzó szeretetté,
ölelő, csókoló meleggé?

A fagyok csonka évszakát,
a hittől meddő éjszakát
ki bűvöli igaz tényérré:
igazság, jószág mérlegévé?

Állunk az örök imádságon:
a csonka, kérdező, vak lángon,
s faggatjuk a szelíd jövőt,
az örök kísérletezőt.

Nagyapám meséli

A láthatárt akartuk
átlyukasztani fakarddal.
Lovaink inni akartak
a napon túli égből.
Lovaink megdöglöttek,
Térdet hajtottunk
előttük merev arccal,
hideg, szürke kabátba bújtunk
s vártuk a tavaszt:
a kinti ifjúságot.

Emlékek apámról

1.

„A sast lelőttem, mert láttam szemében
a csőrök, karmok, agyarak idejét.
Féltem, mert embertelen fényességben
láttam az erdő gyűlölködő szemét.
Ragyog a büszke sas helyén repülő:
hasznos madár. A gőgös ég szerényebb.
Éjszaka pislognak csillag-szemei.
Négymilliárd istene van az észnek.”

2.

Apám keres nekem nagy csigát.
Tol álmomban téglás taligát.
Épülő, szép házban iszogat.
Kést élesít. Tündér mosogat.
Újságpapír-kalapos apám
kőhécsel, míg epret szed anyám.
Apám kezén véres seb szorong.
Lehetne az égen Napkorong.
Megcsókolja ébredő anyám
papírcsákós, borostás apám.

A tükörpalást

Kilépve anyámból,
az átlátszó szívűek
tükörpalástjából
kaptam egy darabkát.
Vívott értem apám, anyám,
s hogy a két öreg kibékült,
egy lényé lettem végül,
s az enyém lett egy leány.
Az átlátszó szívűek
tükörpalástját el ne dobd,
ki örökségként készen kaptad,
hogy lehess másoknak ablak,
tükör, amelyben mindenki
az arcát megfigyelheti.

Anyámra gondolok

1.

Meghal a bogár. Lepke volt a nyár.
Bohóruhában keresem anyám.
Zöld felhők szállnak: sárkánypikkelyek.
Őszi szelek lettek az istenek.
Berreg a város. Itala eső.
Foltos az ég. Foltos lesz a mező.
Tükörben repedező férfiarc.
Fehér, mint a karácsonyi viasz.
Szívekbe vonult ezer nyári láng.
Kapnak gyász-színt fáradt őszi fák.
Kellene édesanyám melege,
két dárdás szeme, gyönyörű keze.
Félek. Bohóruhám: hét nyári szín.
Mesék ültek rég anyám ujjain.
Meghal a bogár. Lepke volt a nyár.
Anyám köténye pettyes, őszi sár.

2.

Anyám szíve szárnyak országa,
lendület gyomra,
égbe fulladó mese-fácska
sipkás harkálya,
pipacsok odva.
Anyám szíve fekete harang.
Jaj, mozdulatlan.
Fekete ágon fehér galamb
gubbaszt a napban.
Szarvas-gyász akasztja szívem vad
fekete lángra.
Anyám szíve fekete felhő:
ballada sátra.

Kérdőjel a hátam, két vesszőn
kuporog húgom.
Kék szeme két fecske, vándorol
kék égi úton.
Játékaim pontok, mondatok.
Versben ücsörgők.
Anyám szíve csillag . . .
Szívemben új hitet őrzök.

3.

Anyám meghalt, s mint bicskaélek
megvillantak a csillagok.
De szárnya nőtt a szelídségnek,
felhők hozták az új napot.

És gyökere nőtt minden percnek,
szívós, kitartó gyökere,
fájni, élni, lüktetni kezdett
az ég sok begyógyult sebe.

4.

Megmozdul a csönd,
megmozdul az ének.
Anyaszem ma a völgy,
árvák dala éget.
Ráncok keresik
két perc között
a tiszta beszédet,
a tiszta tekintet
mély aranyát,
a mély anyaszívet,
az édesanyát.

Antiikarosz

Mondatok helyett szárnyakat?
És a zuhanás férgi?
Míg ragyognak a sorstalan
magasság kék cserepei.
És a talajhoz szoktatott
szív mit szól a zuhanáshoz,
csatlakozik a magasság
embertelen nyugalmához?
És a horzsoló levegő
levágott-malac sívítása?
Ha a kudarcnak örülő,
mert nem élő ég hamis gyásza.
Vagy nem gyásza, hiszen nem él,
csak élettelen ragyogása?
Maradok a mondatok mellett,
míg be nem csaphatom magam.
És a szárnyak? Nem kellene,
míg igazat mond az agyam.

Mi gyönyörű hitünk

mi gyönyörű hitünk
legyen törekvő szárnyunk
mi kénköves kínunk
legyen íródeákunk
ne merevedjünk fénné
nincstelen sötétséggé
zokogjunk piros lángot
mozgassuk a világot

Arcomon

Arcomon elhagyott
bujdosó-útjaim:
hús-mezőbe foglalt
remete ráncaim,
Hitemet elcsenték
patkós őszi esték.
Hangomat a halál
varjai kikezdték.

Két ragyogás

Van mindenhol-ragyogása dalolhat az ágyon
úszik a férfi hullámozó asszony-ragyogáson
mellek Vénusz völgyei fészkek Próteusz álma
árnyék-alakokat uszít a déli világra
Mars horkol dongókat és férgeket őseinkbe
félálom-köpönyegben hallgat néma az Isten
Napot forgat a férfi holdat fény-kezű asszony
Kergeti egymást két ragyogás kisfiú-arcon

A hamis lelkiismeret

A hamis lelkiismeret
épen működő sejtjeim
fölött Luciferként nevet.
Gonosz félálom végetért,
de tudom már, hogy van halál,
de tudom már, hogy kés lebeg
láthatatlanul működő
fiatal sejtjeim felett.

Fehér lobogás

Fehér lobogás: sirály, de szép vagy,
tisztá, boldog, büszke beszéd vagy,
melybe kétkedés nem vegyül,
nézlek állva, halkán, egyedül.

Elöttem verik a partot kacajjal
fehérsapkás hullámok vígan,
s visszafutnak lobogó hajjal,
fürgék és szépek mindannyian,

mint minden a Júniusban,
a felhők, a fák, a bokrok,
fehér hullámok verik boldog
fejük a kövekhez halkán.

Példázzák a felfokozott,
túlzott örömet,
mely nem tud mit kezdeni magával,
maga ellen tör hát! Miért?
Hogy szakítson a lobogással.

Nem hallottam

Nem hallottam beszélni Istenem.
Nem simogatta Isten a fejem.
Isten nekem semmit sem adott.
Erős leszek, mint a lakatok.
Miért van ősz, mért lesz hamu a nyár?
Nem remegek, a szívem kiabál.

Férfiak éneke

Bölcső és koporsó közt
ragyogjon a tűz,
kiabálja bölcsőnkél
édesanyánk,
messzi koporsónk!
Magas hegyekre kúsztunk.
Kerestük a veszélyt,
fogatni akartuk a
holdat, csillagokból
akartunk inni,
ünnep várt minket
a völgyben: csecsemősírás.
Van feleségünk.
Gyermekünk fölött
eldobott. Ezüstkard
a Tejút.
Ropogjon a tűz,
ragyogjon édesanyánk!
Dobogjon a föld.

Lelkemben sas ragyog

Lelkemben sas ragyog,
galamb bűg, zokog.
E kettősség teher,
s kincs, mert fölemel
sasok fellegébe,
galambok egébe.
Mindent észrevenni,
szállni merészen.

Félni, énekelni,
lobogni kéken.
Kártékony ördögök
űznek verembe,
lelkem sorsa kardot
dörög kezembe.
Angyalok röpdösnek
felhőfehéren.

Ujjaim körül
lelkem galambja bűg,
kék égnek örül.
Két madár cipeli
sírba lelkemet.
A galamb megsirat.
A sas eltemet.

Újjászületés

Türelmem visszér-szirmai,
húsba fojtott kék álmai,
testembe fulladó szívem
mozgó izom-játékai,
sebeim izzó hegei,
elmúlásom jelvényei
hagyjátok el a testemet,
megkereslek majd titeket,
új arccal, új indulattal,
tisztább hittel, szebb szavakkal.

A lantos egér

1.

Nem a világ oszlopai,
lantos egér lábnyomai.
Megmosolyog szigorú múzsád,
szemében örök szomorúság,
sátrában ül a szeretet.
Nézed jegygyűrű-koszorúját,
mint játékát a volt gyerek.

2.

Ne képzeld titánnak magad.
Nem vagy vadállat, fölriadt
szörny se, lantos egérke vagy,
cifrátlan, nyers és egyszeri,
mint a világ porszeméi.

Hét tétel az álmról

1.

Jön első álmod. A sasok
elhagyják egüket. Búg
a Tejúton szép anyaének.

Második álmodban
megtagadsz mindent
hétszer. A végtelen
csillagfüleiben enyves
vatta. Sírásodat csak
te hallod.

Harmadik jelenés:
fény-lépcsőn ballagsz.
Égbe lépsz. Hold-kagylón
remegő szűz.

Azt mondja, hogy nem
ismer téged.

Negyedik látomás:
feleséged nemesfém-hangja
rögről-rögre
röppen. Gyermeked
rugdossa az eget.

Jön ötödik álmod.
Édes, hazai földbe
süllyedsz. A csillagok,
a végtelen mazsolái
anyád süteményében
sírnak. Egy szikla
hajszálakat követel
az úrtól. Földbe
süllyedő férfi feje
akar lenni.

2.

láttam a szamarakat messziről
nézték a szárnyas lovat
a tudatlan vakmerőt
kit fölfaltak a völgyben a farkasok
mit akart az a balga
kérdézték a csillagok
aprók voltak a szárnyai
fehér lángot fűjt
állították a ködök
fölgújtotta az égi városokat
megette az égi gyümölcsöket
zúgták a szamarak
a farkasok nem
mondtak semmit
hazaballagtak jóllakottan

3.

Rikító szárnyasok közül
röpült felém a szörny,
a sziklák szemében
gyémánttá vált a könny,
az őszi levegő
azúrja hirtelen
fejemre hullt,
átléptem hét
évszázadon.

4.

nagy kormos madaraid
megkóstolják a vérem
hegyeid szivárványt
csavarnak a nyakamra
megkóstolom a Dunát
megkóstolom a Tiszát
öklöm fekete balta
koponyám bolondok holdja
vacogó hollók ülnek
didergő csont-karomra

5.

A Tejút hatalmas kardként lobogott.
Az ég lyukacsos volt, a holdban
oltott mész lakott, a kertben
holdfény. Este volt.
A lány egy dombon állt a fiúval.
A bokrok agancsai, szarvai,
kő-patái ragyogtak.

6.

Nézem az űr gyémántszerű kék
kakasát, a tollai tüskék.
Holdszeme halszemnél merevebb.
Nézi az átlátszó hideget.
Élni vágyó, vak gyönyörűség
nem kapja fel benne a tülkét.
Nem ismer emberi meleget.
Gyémántágon ragyog, didereg.

7.

Elfoglalta a halvány levegőt
és motyogott a tintakék eső.
Most árnyékkal lustán ballagok.
Álmomban meleg lányba fulladok.

Két combja között tűz melege ég.
Hajszálain ülnek izzó mesék.
Nem félek tőle. Ringat, mint anyám
bőre őszibarack-hajnalán.

Körforgásban

1.
Zöld homály
középen pipaccsal:
mesebeli alkony címere.
A madarak gyönyörű
csöndre lettek.
Mit kezdenek vele?
Csipkedik dologtalan szárnnyal.
Csöpp hangvilláikat megáldja
a kert.
Az utolsó napsugár
kanócként sistereg,
felrobban, meggyullad egy
felhő a hegy felett.

2.
Rest az este nézelődni.
Szikráznak az ég tetői:
a havas-fellegek.
A Hold: gyertya görbe lángja.
Százezer csillag-szikrára
merednek az ebek.

Szánkó fut az esti havon.
Siet a Hold, siet nagyon.
Közeleg a hajnal-ár.
A hófehér tiszta hegyre
fölkúszik a Nap nevetve.
Csattog sok-sok fejsze már.

Dolgoznak a vidám ácsok.
Nem pihennek a szerszámok.
Fehér az ég és a Föld.
A Hold: gyertya görbe lángja.
Este láng vigyáz a tájra
s teljes lesz újra a csönd.

3.
Tiszta, boldog dallal
köszönti az élők
seregét a hajnal.
Józan világosság
borul a mezőre:
a fehéren izzó
havas lepedőre.
Eltűnnek gyorsan a
halottak álmai,
jönnek a józanság
színes virágai.
Jönnek a madarak,

hallgatnak a holtak.
Éjszaka eleget
táncoltak, daloltak.

4.
a seholsincs tanya
elkezd fütyörészni
a föld az éggel
összekapcsolódva
mered idegen ablakokra
a gondolatot tíz ujj kíséri
szótlanul
a táj a testen átvonul
szelíden láthatatlanul
s megáll az anyaszem előtt
lefekszik csendesen
ebként hűségese

5.
Átjár dombjaid lustasága,
fenyőid szálkás mosolya,
álmomban szívem aranyága
a szennyes, pikkelyes Duna,
s gémeskút-ostoraid fölött
köd-agyú felhők lovakat
szúrnak le s nézik a repülőt
sárkányok, anyókák, ludak.

6.
Nytított konzervdoboz a Hold.
Pimasz rozsdá falja, nyeli.
A csillagok – úgy tűnik most –
egy másik ég cserepei.

De a legutolsó szót
mindig a béke mondja ki.
A fényes, öreg Földgolyót
elhagyják sötét tollai.

7.
A sok szín nem vitázik,
csak nézi egymást.
A kék, a zöld, a piros
nem magyaráz,
maga elé mered
mindegyik némán.

Nem a béke, nem is a nyugalom
jut róluk eszembe - az álom,
lebeg a nap fényes aranyszárnyon.

8.

Bársony-medréből a villám kilépett,
a réten ezüsthátú kék örvények
rántottak táncba fémes fűcsomókat,
a patak sodronyongán fölragyogtak
az ég dühének meztelen sziklái,
ezüstkardjai, törei, szikrái,
s a villám dühe alatt fölszikkasztott
odvas diófánk s ezüstpajzsot, lángot
remegtetett, kapkodott, védekezett,
névtelenül is hőssé emelkedett,
az ember művét, a kertet védte,
kiabálva, kormosodva, égve.
Reménytelenül örvénylett, ragyogott,
s egy utolsót kiáltva összerogyott.
Nem adta meg - holtig védte - magát,
nem látta a béke diadalát,
a hajnali ég mozgó pihéit,
saját harcát nem nézhette végig.
A hajnal fekete roncsnak látta,
nem tudhatta, hogy éjszaka fáklya
volt egy kertért, hogy tűzre vettetett,
elevenen mindannyiunk helyett,
kik tudtuk, harca oly reménytelen,
mint darázs sorsa a nyílt tengeren,
kik nézzük, élve, félve szótlanul,
a máglyás szentet, siring józanul,
büszkén, mert szemünk előtt hitt, remélt,
s mindannyiunkért harcolt, amíg élt,
s hulltában is harcolt a pokollal,
mert akarása emberré ütötte,
s emberi sorssal zuhant már a földre,
fénylő, esendő, gyönyörű sorssal.

9.

Az ég forni kezd, a tüzes
nap előtt remeg már a lég,
s a tűzhelyeden gőzölög
a vízzel töltött kék fazék.
Szilárdul köröttes a csönd,
a kert tűnődő és komoly.
Kinyitod szobád ablakát.
Kis szelek lejtik táncukat,
ugatni kezdik a kutyák
szép gótikus árnyékukat.

10.

A kő lábakat követel,
látást, szerelmes szavakat.

Emberek akarnak lenni
a fűszálak, a bogarak.
Álmában emberré üti
magát a subapárna-kő.
Lenne férfi az oszlop-ág,
nő a keskeny Tejút-mező.
Lenne kamasz a sas, a nap
álmában gyermekes anya.
Csecsemőkéz akar lenni
az űr legtisztább csillaga.
Lenne a huzat sál, az ég
csillagporos gyermekmosoly.
Nemesfém-hang kap szárnyakat.
Édesanya-tündér dalol.

11.

Dobog a hold: az éjszaka szíve,
vándor botja kopog, vak vándoré.
Néma a zebra bőre az úton.
Most kellene vándorolni néma
batyuval, benne sugaras nappal.
Most kellene csillagokat rugdosni
sötétké, gyűrött égen. Szabad
szél-paripák nyihognak, a jég
tócsákat szül alattuk. Most kellene
télbe szaladni, jégcsapokkal sírni,
nevetni, szállni hóbundás verebekkel.
Izzad a jég. Dobog a hold: az éjszaka
szíve. Vándor botja kopog, vak vándoré.
Most kellene jégvirágot fújni az
égre, lopni tavaszt,
zöldet, rügyeset, szépet.

12.

Pillék, kakastoll színűek,
erdőn nőtt fényes szép virágok,
szilaj, kékszínű villanások,
alattatok állok és nézem:
hogyan suhantok, hogyan értek
célotokhoz büszkén, serényen.
Szárnyatokon messzi vidékek
kicsinyített rajzai állnak,
ábrái egy semmivélett
daccal égő kamasz világnak.

13

A délutáni tompaság
e percben, mint a levegő
oly nyugodtan ül mindenem,
nem szaladgál ezüst eső

messzi utakon, réteken.
Nyugodt a fa, a fű, nem az utca,
talán nem is a félelem
sejti a zivatart, csak a bőr,
mely apró gyöngyöket terem.

14.

Arcnak, bőrnek gyöngyszemeket
mozdulatlanul ad.
Levelekkel játszó tündért
kéz nélkül simogat.
Árnyék-állatokat
szerszám nélkül sebesen gyárt.
Készít motyogó esővel
szép, könnyű szivárványt.
Didergő levelek hátát
ellátja meleggel.
Gurul, ragyogva vitázik
vad, őszi szelekkel:
a Nap, a Nap, a Nap.

15.

Lovasok jöttek: az alkonyat
fái fejen álltak,
gyökerüket mutatták
a nehezedő,
megnyugvó
világnak.
Minden gyökeret eltüntetett
az este ezután,
oltott az ég
sötét köpönyeget,
csillaggá vált
minden cseresznye a fán.
S mese helyett
tücsökdal hullámszó, vidám,
térdig gázolt benne
édesanyám.

16.

Tó a holdat holddal nézi,
tücskök: sötét rét csibéi
sírnak, az ég lábai: fák,
koromba zuhant a világ.
Lüktet a tó szíve: a nap,
lett a hét szín újra szabad.
Kutyaóiban a sötétség,
nem látja a világ végét,
ugat, mörög, hunyorog.
Hét szín táncol és mosolyog.

17.

Fölkapják fejüket a halálrasedzett
madarak, s rügyeket nevetnek,
a meggyilkolt szarvasok virágot bögnek,
virágot a tavaszi földnek.

Az élők s a holtak körülállják
a tél havas, hűvös koporsóját,
a tavasz belénklopja sejtenként magát,
hattyúvá bővöli a tél hideg havát,

s szerelmet ad, óceánt, almazöldet,
hogy átkaroljuk álmunkban a Földet,
s tetőtől-talpig békében rajongjunk
mindannyian, kik télen vacogtunk.

Felfejtve titkokat

Monológ

Mondta apám ágyamon ülve
régen, hogy az eső nyelve
szivárvány. Erre kamasz-erőm
bolyongott zöld szerelembe.
Mondta apám, hogy férfifejjé
faragott szikla mosolygott,
hol anyák akartak lenni a
szabadon bűgő galambok.
Mondta apám, hogy a szabadság
tengere követelt fészket,
s hangokat kértek az embertől
didergő, északi fények.
Mondta apám, hogy a szirének
leányok akartak lenni.
Szivárványhoz kötözve égtem.
Leányt akartam ölelni.
Kamaszkorom zöld vize harsog.
Hallgatom édesapámat.
Megcsókolja dobogó szívem
a tenger, madarak szállnak.

Hegyi séta

Két merev tűlevél között
szikrázik a hegyi hideg.
A fenyőfák megfésülik
anyásán a fellegeket.
Mohás kövek: subapárnák
egykedvősége foglal el.
Az erdő millió riadt,
ragyogó porszemmel figyel.
Ketrebben érzem már magam.
Milyen magasak a fák!
Ember vagyok, foglyul ejtett
egy embertelen, vad világ.
Tengerként zúg a levegő,
a tűlevelek: szuronyok,
megfékezhetetlen erő
előtt remegek, dadogok.
Boldogságot kerestem az
erdőben, szabad lépteget,
s találtam embergyűlölő,
évigérő természetet.
Megersimogatnám a mókust,
kezem messziről figyel.
Egy lépésem az őzeket
villogó dombra kergeti.
A városba menekülök,
valamit suttognak a fák.
Félelmemet elnyeli
egy emberibb, szelídebb világ.

Húsvét

A kéz, e rózsaszínű állat,
öt görbe, gyöngé szarvát
a feltámadásnak szegezve,
ügyelt a mozdulatlan testre.
S akkor megmozdult a láb,
s a mozdulatlanság
sebeit újra visszaszerezte,
ábrándozó tisztaság
meredt az égi metszetekre.
A virágbaborult keresztre
az élő test visszaszállt,
ég és föld indulatát néhány
lúktető sebbe rejtve.

Szívem

1.

Ha veszélyben vagy, morog, ugat,
megnyúlik hű kutyaként.
A közöny férges fája alatt
dübörög Hunyadiként.

Ha vihar ráz nyakadra gyöngyöt,
s fönt villáin, izmosodik,
nem esik hasra rabként,
várja a béke madarait.

Prometheustól kapta tüzet,
láncos, kegyetlen sorsát,
magyar mezőtől minden tücskét,
paripás nyihogását.

Rugalmasságát Proteusztól
kapta, Pán sípol benne.
Tornázik. Fönláll és leguggol.
Acélos a fegyelme.

Öt földrész bújik össze benne,
amikor bizakodik,
s énekel, mintha anyád lenne,
álmodban virradatig.

2.

Nem beszél.
Nem ráncos, eres,
mint a gyermek tenyere,
és remeg, mint a halandók keze.
Fészket ver önnön melegében,
s kék köteleit rángatja,
mindig ébren.
Néha, mint az óriások palotája
összefolyik az éggel,
néha, mint a baglyok odva,
megtelik szeméttel,
nem beszél,
dolgozik, robotol szerényen,
mint a szegények régen.
Minden dicséretet megérdemel,
csak a halál altathatja el.

Árnyak vonalai

Árnyak vonalából
megformálom arcod képzeletben,
s e másolt valóságból
rádismerek, mert nem vagy idegen.
De mégis a homlokot,
az arcot nézve,
jól érzem, kudarc
agyam építménye.
Virág vagy, mely él,
nevet, sir a szélben,
a napban,
s nem rút árnyékháló,
mit agyam épít halkan.
Árnyak vonalából
nem áll össze a hit,
mely eggyé varázsolja
arcod vonásait.

Délután

A csendből készül kilépni
a háttal álló jóbarát,
ki gyönyörködve tudta nézni
a kert dolgos vakondokát.

Felédfordul és elköszön,
érveket hagy maga után,
magadba mélyedsz és a zöld
növényeket nézed sután.

A kertben ámuló rigó
füttye utat tör füledig,
a nap már alig látható,
félíg behunyod szemeid.

A csönd a sok-sok szó után
oly hirtelen szobádba tört,
kerted sok zöld kis zászlaját
nézi az álmos, lomha föld.

Mi, emberek

A gondjaink
fölbontva mind,
akár a levelek.
Mindegyik esténk
Megfejthetetlen
számunkra most, még,
mikor a csenden
átfut a hőség, az álom,
mikor elveszti ékezetét:
fényét a körte,
s a világ
lesz oly súlyos és tömör,
hogy át nem futhat
rajta a gyönyör,
mély kútba hullunk
s hallgatunk,
mint a vödör a láncon.

Kis kopott öregasszony

Kis kopott öregasszony
a tél meg ne fagyasszon,
a kamra fagyot lehel,
a tájon fehér lepel,

közönyös fehér szörnyek,
felhők szállnak fölötted,
a téli fák agancsok,
mereven tündökölnék.

Hófehér körmeit a téli
levegő lebegve nézi,
válladon súlyos éggel
küzdesz a fehérséggel.

Kosarad szarvasbogár,
álmaid fehér pelyhek,
álmomban komondorként
hűségeseen követlek,

szelíden, mintha élnél
s szuszogásod hallgatva
fölpislogok a téli
topogó csillagokra.

Feledés

Szarkalábak keresik
a szemet, az egyszerűt,
a szemüveg kilép a tokból,
gyűjti a szoba porszemeit.

A szobát az örökösök
átrendezik, szebbé teszik,
vesztett a fekete, s a barna,
a piros és a kék az úr.

Megeszik az emlékeket
a napok, a halott órái
már nem tudnak járni,
nézik a győztes, új perceket.

Szarkalábak keresik
a szemet, az egyszerűt,
körülvessznek egy új szemet,
a halottat elfelejtik.

Öregember monológja

A kulcslyukban fény-virág.
Mozgatja ideges huzat.
A füzetet lapozza kurta szél.
A nehéz tárgyak nyugodtak,
némák. A folyosón hangok.
Szobámba röpnének.
Megersimogatnám őket mosolyogva.
Kurta szél: huzat mozgatja
hajszálimat. Becsukom
az ajtót. Szobám lepkéje
könnyű. Nyugodt.
Hallgat a csend.
Az unokák messze tán
játszanak.

Fáradt kezéből...

Fáradt kezéből kifolynak az éjek,
a dallal könnyített szilaj szövések –
előtte gyümölcsfák: idősek, mint ő,
kezének minden ránca oly beszédes,
mint szeme, e fáradt, halk ragyogást hintó,
mely előtt utak csillogtak sötéten
bakancsok alatt, s puskás idők
vonultak el - megdidergő évek,
mely előtt lángok, ragyogások,
falták a féltve őrzöttet, szépet.

Háta meghajlott súlyok alatt,
edzették nehéz cipelések,
aztán egyszer csak görbe maradt,
engedett az idő kemény kezének,
s a szem egyre többet nézte
a lentit, a fenti dolgok helyett,
mosolygó tiszta kék szemébe
egy-egy sárga folt keveredett -
a bot már úgy illett a kézbe,
ha a fáradt láb járta a telet.

Múlt és jelen lépett szövetségre,
hogy megvédjék a megtört termetet,
hitet gyújtottak az asszony szívébe,
daccal égő eleven hitet.

Meghalt egy ember...

Meghalt egy ember, nyári
kánikulákban
ideges volt, villamosok
hasznos kígyóiban
újságot olvasott szerényen.
Olykor úszott, félt a haláltól,
gyakran kocogott,
látta a fekete holdat:
a gyász egy szemét.
Hűvös szobában
gyakran hegedült. Lehet,
hogy jó volt, szerette a
tisztá beszédet,
feleség-takaróján
beképzelt szüzek táncoltak.
Csak ő látta őket.
Lehet, hogy jó volt, lehet,
hogy csak gyenge.
Erdőkben bolyongott
nappal, éjszaka
megcsókolta a földet.
Mért ölte meg magát?
Nem tudom.
Lehet, hogy az emberek
ellenségei voltak.
Jobban szerette az
 eget, mint a rög-szemű
földet. Nem voltak,
gyermekai.
Horkolt szelíden fekete szarvasokon.
Kuckója a gyász volt.
Két szemében két
fekete örvény
lakott.
Mért ölte meg magát?
Ember volt.
Olykor énekelt, olykor
csak dadogott, mint
a tenger.
Szeme két üveggolyó.
Otthona szűkszavú föld,
keresztes, márványos,
néma. Virágok, koszorúk:
gyász gyűrűi fölötté.
Énekelt, az ég dalnoka volt.

Hova lettek...

Hová lettek az öregasszonyok,
mesélő szemük hova lett,
megetették a fekete sárkányt
kérges gyönyörű tenyerükből,
s madárrá változott a sárkány.

Hová lettek az öregasszonyok,
itt vannak, itt,
ne nézz a szemükbe,
megvakulnak,
nehogy a hajukra lépjél,
vigyázz, hosszú a hajuk,
nagyon hosszú,
gyönyörű ingeket készítenek,
megmossák a kezük a hóban,
megmossák az arcuk a hóban,
és énekelnek.

Hová lettek az öregasszonyok,
fekete füst vigyáz a fákra,
ezüstkosár, fényes kosár
a Hold,
krumplik vacognak benne.

Az öregek hajnala

Vaspelyhek keresik a napot.
Szivárvány-íjak
nyílvevessző-tekintete,
homlokok gyöngyház-ligete
kering a hajnal tengelye körül.
Vaspántlikák erdeje forog.
Az éj iszonyú odvaiban
füstölő, nagy daganatok:
tankok gyülekeznek.
Az öregek, az öregek
hajnal-aranyban
forgolódnak.
Hajszálaik béketollak.

Bennetek bízta

Bosch szárnyas oltára

Az oltár bal szárnyán a felnőtt
férfi keresztén függ, halott
madárcsőrök a vak szögek,
a sebek véres pikkelyek,
a kereszt mögött a hegyek
felhő-terítős asztalok.
Az oltár jobb szárnyán a
kereszt feszeng, változna
vértelen íjjá, komoly
tanítványok nézik s az anya
ölében üvegszirmokon
sarkantyús fagy: gyémántmajom.
A kereszt feszeng, nyárs-rideg,
penge-merev a férfítést,
sebei véres pikkelyek,
gyémántmajom-ölő szemek,
csecsemő-ajkak, szótlankok.
Középen aranykeretben
anyaölből a férfítést,
a gyémántmajom hófehér
sátorban gubbaszt egy hegyen,
nézik a férfi sebei
elégedetten, mereven,
pillátlan nagy gyermekszemek,
kormos, fekete ékszerek,
tündöklő csillagfej alatt
elégedett nagy bogarak,
daganat-néma nagy szemek,
fölöttük gyémántzokogás
őriz fehér anyafejet.

Hölderlin

nem bírom már e néma ragyogást
csontjaimba akarom ölelni
vakon a világ minden nyomorát
kilép testemből egy fehér világ
semmit sem akarok megnevezni
farkas-szívet kellene szerezni
hogy ne űzzenek hófehér ebek
elhullott sorsom fölött lebegek

Csontváry

A bölcs szakállár, kavargatta tán.
Lehet, hogy a tudós még mindig a
bajszával beszélgetett. Valószínűleg
kórust alkottak a cilinderes urak,
s egyetlen hatalmas szájjal megpróbálták
leköpni a légy hátán lovagló legyet.
Tudom, hogy a két szerelmes légy egy
Csontváry-képre szállt. Láttam, hogy az egész
társaság a két rovar üldözte a képen
buzogányokkal, kardokkal, sisakokkal.
Tudom, hogy a kép dühösebben hullámzott,
mint a tenger, s nagyobb volt, mint Európa.
A társaságot talán elnyelte a kép.
A gyógyszerész valószínűleg egy dombon
csodálkozott. Lehet, hogy akkora volt, mint
egy kisgyerek. Tudom, hogy szívében
hajszálként ragyogott a Tejút,
s üveggolyóként mosolygott a Föld.

Bartók

Ki őszen dörömbölni mer,
és csikorogni szabadon,
az titán, csak titán lehet,
az nem fekkhet ravatalon.
Ki őszen idegenbe fut,
mert fáj neki az itthoni,
az nem halhat meg egyedül,
mert zörögni tud, mondani.
Ki hiszi, hogy a fény örök,
az nem halhat meg idegen
ajkak, szívek, szemek között,
az mindenkié, s úgy örök,
hogy még a múlt is az övé,
a romantikus harsogás,
az úgy lehet a töröké,
hogy közben bárány is marad,
s a jelené úgy lehet,
mint a tökéletes szavak,
az csikoroghat s szárnyalhat
egy világ súlyaival is,
sasosan, büszkén, az teremt
zenét, mely nem lehet hamis.

József Attilához

E végtelen megszokássá
töpörődik bennünk az isten,
s hamuvá lángol bűneinkben,

Lehet egy vers is ég.
A te versed ilyen.
Nem tűr sem kerítést,
sem hálót a szíven.

Csillaggyújtó haragodat
mi nyeljük, amíg csillagok
nem lesznek a magyar agyak.

Csodás erőd jelen van ebben
a súlyos, egykori csendben.
Párhuzamos tekintetek
találkoznak a te szemedben.

Nagy László

1.

Mikor a humor emeli,
emeli már a ragyogást,
a halhatatlan szigorú
elengedheti mosolyát,
előtte papíron a vers,
rímtelen, szigorú, remek,
egyesült a szigorú ész
és a megváltó szeretet.

2.

Remekmű a költő arca,
versekbe zárt fény és remény,
őrzi a költő rengeteg
arcát seregnyi költemény.
Mit mondjak még? Azt, hogy a nagy
vers a halált legyőzheti.
Bántják most szívemet agyam
reménytelen közhelyei,
mert lehunyt szemmel is látom
a fényel megtöltött szemek
előtt röpködő galambot:
a legyőzhetetlen hitet.

Requiem

1.
A test bársonyhegedűi,
csengettyűi pihennek.
Ritmust dobolva fut a vér.
Álmodozó ereket
ringat a néma tenyér.
Szűkül a szemben, tündéri
siklás lesz a gyönyör.

A szem patkója
újra nyugodt kör,
s két testben először
siklik két egyszínű ének:
két patak egyszínű habja.
Pici gyermekszemek: apró
csillagok ülnek rajta.

2.
Rajongásod csúcsán
gombostűfejnyi virág-fán
elhurcolt teljes léted
porszemen szállva nézed.

Hattyú mosdik alattad
árnyékában egy arcnak
gyöngyös tollait tépve
fölszáll este az égre.

Este egy fekete szem
kávátlan mély kútjában
elalszol dideregve
tetőtől talpig gyászban.

3.
Talpig fényben a hála,
szavakat gyötör a nyelved,
hófehér hallgatásba
Öltözik minden tettet.
Szürke, kis pocsolóid
mind, mind csillagok lesznek.

4.

Fölsír egy perc kezében,
fürödne mosolyodban,
őrizd majd én helyettem,
füröszd ezüst folyóban,
ne hidd, hogy gyermeked, de
szólj hozzá oly nyugodtan,
mint hogyha gyermek lenne,
és gondold reám aztán,
reám, ki apja voltam,

5.

Vártam a kertben reád,
vártam benned,
mint csóben a sötét,
virágtalan örömben vártam
reád,
s jutalmul félszeg kis mosollyal
hátamra dobtad
a férfikor nehéz köpönyegét.

6.

Előtted építi dombjait a tó
vízből, fényből, mögötted hajladozó
ágak a szélben. Istenem de jó

lenne most feléd közeledni halkán,
de úgy, hogy árnyékom ne lásd a habban.
Te csak ülnél a padon mozdulatlan,

én meg a szemed gyorsan eltakarnám
és megkérdezném tőled, hogy: ki vagyok?
Aztán vörös hajadat, mely úgy ragyog
a járókelők előtt megcibálnám.

Néznének minket oly sokan a járdán.
Valakinek számárfület mutatnék,
karodhoz hajolnék, rádmosolyognék,
sötét szemed ragyogna, mint a kátrány!

7.

Nézem bőröd alatt a tejszínű felhők
csillagait. Nézem szíved. Fényből
öntött oszlopokon ülnek szavaid.
Mégfogni nem tudom őket.
Arcod arcom alatt.
Anya vagy. Félek tőled.
Hogyha egyenesen jársz, hajad
csillagokat kap az úrtól. Magasabb
vagy a napnál. Csillagok játékszereid.
Feketére fested a holdat
némán, egyedül.
Felhő-koronád hét sas cipeli.
Játszótársam voltál. Megnőttél,
Anya vagy. Éneked tágas, mint a szél.
Ujjaidon gyermek szavai ülnek.
Arcod arcom alatt . . .
Nem félek már tőled, őrzöm az álmod.

8.

Leányt keresek, szépet, meleget.
Huzatba ülnek néma porszemek.
Leánynak adnám kezem, melegem.
Legelteti árnyékát fejem.
Legelteti árnyékát karom.
Tüskés szél hajnali papucsom.
Ne legyek sündisznó, cammogó.
Legyek hullámokat gyártó folyó.
Legyek ember. Leányt keresek.
Szobába zárnak hűvös, vad szelek.

9.

A súlyos hallgatás szövetén
átragyog itt-ott már a szó.
Nagy széken ülsz, előtted a fény
olyan, mint bíborszínű tó,
mögötte hegyek helyett falak,
napkorong helyett kis kék lakat.

A súlyos hallgatás szövetén
átragyog itt-ott már a szó,
fogaid fehér rejtekén
tündér bujkál, apró, szerény,
vörös, mint érett, szép bogyó,
te úgy hívod, hogy költemény.

10.

Az ég lába piros papucsban.
Nagyszerű a közérzetem.
Golyó, repülő nem surran,
dörög felettem.
A béke figurái, a babakocsis
asszonyok nyugodtan mennek.
A béke napjai, a vasárnapok
egyformán telnek.
Kezem árnyéka alatt
néha ott villog a hajad,
sok szürke közül fölmagaslik
egy-egy nagyszerű pillanat,
s ilyenkor érzem legrosszabbnak,
hogy messze vagy.

11.

Kemény pillanatban forgolódom,
előttem néhány szerszám, mögöttem
a józansággá csituló szerelem,
kétfelé húz a munka és a csók.

Vasárnap van. A döntés az enyém,
kitörök a kemény pillanattól,
megkapom a vágyott ölelést,
a szék lába nem javul meg attól.

Újból választanom kell, vonz az ágy
még, de a székláb erősebben üzen,
mivel azelőtt Ő vesztett csatát,
munkához látok halkán, csendesen.

12.

Hajnalok simasága
utaidon csönddé válik,
gyanakvás, félelem, veszély
egy-egy magadbapillantásig.

Tárt karokkal bozontos
reménybe veszve
képzeletem percre megállít,
így teszek mérlegemre.

13.

Egy ajtó becsukódik.
Nem bilincs csillog a kezeden,
csak a csend.
Nem a falakat nézed,
nem is a kuporgó sarkokat,
nézel egy szót,
tudod, hogy mit jelent.
Szobád falai eltűntek rég,
a csillogó csend is,
nem azért, mert elmúlt sok év,
csak mert a múltba vitt egy álom,
kukoricaszárak merednek
zölden az ég felé . . .
Nem nézed őket, nem nézed
tovább a múltad - kinyílik lassan
az ajtó mögötted,
s nézel egy arcot.
Nem hallod úgy,
hogy fönt a csillagok zörögnek,
csak tudod, hogy
boldog szavak jönnek.

14.

Lassan sárgul a pillanat,
lehull, a szögről lekasztják
a kabátot,
varjúk raja károg,
cipelik a málhát
a felhőleányok.

Egér fut végig a szobán,
zajától lesz teljes a magány,
arcok jönnek, mennek
test nélkül, biztonságosan
- álmodom - csöndesek,
rámmosolyognak
barátságosan.

15.

Első pillanatod
volt a legszebb,
két marokkal
szórtad a csendet,
s a sírást.
Fölötted Ősök
nézik egymást.
A tűnődő házfalak
lassan vitorlát bontanak.
Első pillanatod
volt a legszebb.
Később került csak eléd a fátyol,
mikor ittál a magasságból.

16.

Hogyha élnél, játszanék veled Anna.
Ülnénk szállni jókedvű madarakra.
Forr a hold. Hét csecsemő figyeli.
Utadon Anna
korsós asszony: édesanyád keresi
ránctalan, szép álmaidat fény-ingben.
Kormos holdba röppen a gyász. Kráterben
izzik a testem?
Ugrál a hold: vak, jeges úr varangya.
Kolomp sír, vagy a temető harangja?
Gurul a nap. Meghal az élő ember.
Sírjak-e Anna?

Nem bújok kitalált Istenbe, a halált
látom kóbor eben. Kacag a szerelem.
Száll anyaének füre, gyöngyösre, gyönyörűre.
Ágakon te kacagsz. Félálomban szaladsz.
Szerelem-köpönyegben Anna élsz a szívemben.
Éneked magasít. Madarak szavaid.

17.

Utolsó percem
folytatása légy.
Vedd át a helyem,
mint képét a kép.

Nekem a tilalmak: sebek.
Be nem hegedők.
Tudd meg, hogy érted rettegek.
Adj hitet, erőt.

Hegyi beszéd

Felejtétek el az álmot,
tagadjátok meg
rekedt hangon
a véretekben forró
tisztaságot és siessetek
a leveleket
szaggató patakhoz,
a csillagokat
ringató hosszú
ágyhoz, mert
ti vagytok a
kísértések,
az angyalok
és a lángok,
mondjátok ki
az Áment, de
ne féljeteK,
Isten szavait
fonjátok koszorúba,
fonjátok koszorúba
leglelkesebb
szavaitokat
és váltsátok
meg a világot,
váltsátok
meg nélkülem
vagy velem
együtt.

Utószó

Ha annyit mondanék róla, hogy kedves fiatalember volt, rosszul fogalmaznék. Nem kedves volt; több is, kevesebb is. Ember sohasem jellemezhető egyetlen szóval, különösen ha személyiség, ő pedig az volt; kiforratlan, ellentmondásokkal teli, de személyiség. Nehéz természet, ahogy mondani szokták, tele lassan oldódó s mindig megújuló feszültségekkel; ezért is alakult látszatra egyszerű élete olyan meglepő fordulatokkal, ezért ért véget útja olyan különös, már-már abszurd körülmények között, s - főként - ezért is lett költő. A versírásban találta meg az igazi feloldódást, az elmondás, a kibeszélés megkönnyebbülését, az alkotás örömét - és az újabb kínlódások forrását.

Gyanútlan nyíltság és magabiztosság jellemezte már azt a módot is, ahogy fölhívott és közölte, hogy halaszthatatlanul fontos közügyben akar velem beszélni. A közügy egy füzetnyi vers volt, pontosabban; költemény, a szó kicsit romantikus, kicsit fellengző, de mindenképpen komoly, szívvel és meggyőződéssel hitelesített értelmében. A költemények érdekesek voltak, de érdekesek is, kezdők, de kezdeményezők is, kicsit keresettek, de tele a keresés, kíváncsiság őszinte buzgalmaival. Költetni annyit jelentett számára, mint a kibontott csírájú, ölkben egy-egy ősi, elhomályosult képet rejtő szavakból oly módon újraformálni az életet, ahogy az legfeljebb megsejthető, megálmodható, újrakezeshető. Korai versei ezért is eléggé alaktalanok s némileg bőbeszédűek voltak. Egy naiv, a világra rácsodálkozó lélek akarta bennük formába önteni vágyait és emlékeit, benyomásait és szándékait. Nem sugallatokat akart közvetíteni, hanem a nyelv elemeiből egy-egy érdekes, újszerű szervezetet létrehozni; ahogy a modern poétikák mondanák: objektív verseket írni. Egyszerre örült annak, hogy belemerülhet a szavak végtelen tengerébe, és annak, hogy a maga kedvére evezhet a gyorsuló-lassuló, sejtelmesen megzavarodó és kristályosra tisztuló őselemen. Nem akart „fáklya-lélek”, „szentírás-patak” lenni: a költészet maga érdekelte, az örök alakváltozásból kiemelt, ki-merevített, újraéledő s egybemosódó képek zuhataga, egymásra épülő boltozatai. Nem annyira a nyelv zeneisége, mint inkább tartalmassága vonzotta; a ritmus szabályosságára, épségére keveset adott, bár tudta, hogy lényegbevágó különbség van a próza és a vers között. Bennem legalábbis sajátos, néha túlbujánzó, néha kicsit bolondos látomásvilága keltett figyelmet; ennek megfigyelmezésére, tömörítésére, áttekinthetővé tételére biztattam. Arra, hogy költeményei áradásukban is szabályozottabbak, eredetiségükben is közérthetőbbek, mozgalmasságukban is megszerkesztettebbek legyenek. Kezdetben körömszakadtáig védte ugyan a költészet logikán túli vagy inneni gondolatmeneteinek, építkezésmódjának igazságát, tehát jogosságát, de aztán kezdte megsejteni a költészet sajátos, nem az ésszerű logika szerint ugyan, de mégis érvényesülő rendjének sugárzását. Úgy éreztem, hogy mustosán forrongó személyisége is tisztul, ülepszik, rendezettebbé válik. Lassan gyarapodó sikerei is ezt segítették elő. Időről időre beszámolt apróbb-nagyobb eredményeiről, elhozta új, jónak tartott munkáit. Figyelmeztettem rá, hogy a megjelenés még nem igazi lovaggá ütés. Ezzel tisztában is volt, a tehetségtelen, de sikeres kezdők szokásos önhittsége hiányzott belőle; megtanultam becsülni szívósságát amellyel pályáját építette következetességet, amellyel megőrizte s továbbfejlesztette, amit elért, a naiv céltudatosságában is gyengéd és emberséges szorgalmat, amellyel egyre tágasabbá és erőteljesebbé tette a maga költői tenyészetét. Versei tömörebbé váltak, képei valóságosabbak, körvonalasabbak lettek, ritmusa tagoltabb, egyneműbb, folyamatosabb. Mivel egyre ritkábban jelentkezett, úgy gondoltam: megtanult már a saját lábán s a maga útján járni: fölszabadult. Versei, amelyek közül egy-egy nyomtatásban is megjelentet azért elküldött, azt bizonyították, hogy megtanulta a mesterség fő szabályait, s hogy - ami a fontosabb - nem a könnyű sikert keresi; megdolgozik a jó költeményért. Költői pályája fiatal életével együtt váratlanul, tragikus hirtelenséggel szakad meg. Megdöbbenéssel és mély sajnálattal értesültem haláláról. Jólesik, hogy szülei válogatott verseinek közreadásával kívánnak emléket állítani neki.

Hogy igazi, jelentős költő lett volna-e belőle, ki tudná megmondani? Ismerünk a világirodalomban jelentős életműveket, amelyek az övénél még rövidebb pályán jöttek létre magasra tornyozta őket a kor, a jó körülmények, s az idő koptatásai sem kezdték ki őket. Ezek nagyrészt vulkáni kitörések emlékei, ő pedig nem vulkáni alkat volt, hanem inkább építkező, szívós kitartással tevékenykedő. Jó késégeket kapott, s amit létrehozhatott, azt ígérte, hogy az épület, amit emel, figyelemre méltó lesz Komoly ígéret volt, túl korán törött össze. Nagy kar érte. De a töredék is, ami megmarad utána, érdemes rá, hogy megbecsüljük

Keresztury Dezső

